

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ «ТЕХНОЛОГІЇ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА» У ПРОЦЕСІ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. Швидкий розвиток науки і техніки, виробничих технологій ставлять перед професійними ліцями завдання не тільки забезпечення учнів знаннями, але і формування практичних навичок роботи у майбутній професійній сфері діяльності. Результатом навчання мають бути розвинута активність, зацікавленість у здобутті знань, розвинуте творче мислення, надбання навичок і умінь пізнавальної самостійності, прагнення самовдосконалення, здійснення професійної зорієнтованості, виявлення пізнавальних інтересів та допитливості.

Багато змін відбувається нині у професійних ліцях: урізноманітнюються методичні підходи, розробляються нові, інтегровані курси й варіативні програми. Та незмінним залишається органічне несприйняття дітьми сухих, нецікавих, одноманітних занять. Вони прагнуть позмагатись, виявити кмітливість, свої, нехай іще й незначні, знання та вміння! Підтримання цього природного бажання й розвиток на його основі здібностей кожного учня, ми вважаємо одним із важливих завдань викладачів і майстрів виробничого навчання. Уроки теоретичного і виробничого навчання, як би ми не критикували недосконалість чинної програми, містять значні резерви для цього. Розвиток активності особистості у навчальному процесі розглядають багато психологів і педагогів (Ю. Бабанський, М. Данилов, І. Зязюн, О. Киричук, І. Лернер, О. Матюшкін, М. Махмутов, М. Скаткін, Н. Тализіна, Г. Щукіна та ін.

Особливості пізнавальної активності учнів у професійно-технічній підготовці досліджувались у працях Б. Бадмаєва, В. Беспалька, Ю. Гільбуха, Р. Гуревича, О. Киричука, А. Єсаулова та ін. Вивчались питання розвитку творчих задатків у навчально-пізнавальній діяльності учнів (В. Андреев, М. Воловникова, Н. Литвиненко, Р. Низамов, А. Остапенко, Ю. Савченко, К. Сапієва, О. Широких, тощо); взаємозв'язку пізнавальної діяльності та її активізації у процесі вивчення окремих дисциплін (Х. Бахтіярова, Н. Дідусь, С. Кашин і В. Кудіна, В. Лозова К. Сапієва, О. Саричева, М. Сухомлинова, Л. Єнебиш, тощо); окремих аспектів пізнавальної активності (Р. Олійник). Це знайшло віддзеркалення у багатьох наукових роботах і публікаціях [1; 2; 3].

Знання, здобуті у професійному ліцеї, мають бути звернені до життя, до розуміння побутової необхідності і реальностей, з якими учень стикається щоденно. І результат такого навчання багато у чому залежить від викладача, який має бути цікавою людиною, демонструвати зразки творчості на кожному уроці, поєднувати викладання «Технології швейного виробництва» з іншими знаннями та вміннями учнів на основі міжпредметних зв'язків.

Щоб забезпечити формування творчої особистості, якнайповніше слід розвинути нахили і здібності учнів, заняття потрібно супроводжувати проблемними ситуаціями, які збуджують розумову діяльність учнів, сприяють ґрунтовному засвоєнню знань, формують самостійність, активність, принциповість думки. Як показали наші спостереження, на уроках технологій проявляється репродуктивність навчання. Учням дають детальні пояснення й точні інструкції щодо виконання запланованих програмою виробів. Від них вимагається точно скопіювати дії викладача або майстра, показані зразки обробки виробу тощо.

Тому в організацію занять доцільно впроваджувати проблемне навчання, застосовувати різноманітні завдання, що, безумовно, сприятиме розвитку пізнавальної активності учня, поступовому переходу від сухих, нецікавих, одноманітних занять до цікавих, насичених, повноцінних уроків зі спеціальних дисциплін.

Мета статті – визначити статті є шляхи вдосконалення процесу підготовки кваліфікованих робітників з професії «Швачка» у професійному ліцеї.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування пізнавальної активності як якості особистості передбачає певну організацію її діяльності, адекватної поставленому завданню. Навчально-пізнавальна діяльність як форма співробітництва викладача і учня у ліцеї, в якій здійснюються як пізнавальні процеси, так і соціалізація поколінь, як важливий у житті учнів вид діяльності вимагає такої її організації, яка б забезпечила формування пізнавальної активності різних видів, сприяла б розв'язанню учнями завдань, які поступово ускладнюються, просуванню їх від репродукції до творчості [2].

Щоб правильно організувати процес пізнання необхідно цілеспрямовано використовувати різноманітні методи, прийоми, засоби, форми навчання. Усі способи активізації пізнавальної діяльності учнів мають бути спрямовані на формування позитивного ставлення учнів до процесу пізнання, що визначається їх позитивною мотивацією, пізнавальними інтересами. Ще Я. Коменський радив усіма можливими способами запалювати у дітей палке бажання до знань і учіння: «Погано дбають про дітей ті, які насильно примушують їх до навчання. Чого ж вони, нарешті, від цього чекають!»

Учень має усвідомити значення своєї навчально-пізнавальної діяльності, щоб у нього з'явилась потреба у надбанні знань. Завдання викладача – підвести учнів до розуміння значення освіти в цілому і вивчення конкретного матеріалу зокрема. Цим самим реалізується особистісний аспект навчання, який виявляється в активності учня.

Особливого дидактично обґрунтованого підходу вимагає *пізнавальна гра*, яка має велике значення у розвитку активності. Вона включає спостереження, пригадування, творчість, наслідування, але розумові процеси мають у грі особливий вид, відмінний від звичайної розумової праці, вона своєрідно забарвлена. Тому гра бажана для учнів і пізнавальні труднощі вони долають залюбки, виявляючи самостійність, активність, творчість.

Близькими до гри є *конкурси, олімпіади*, які спонукають учнів до *розумового змагання*. Предметом змагання може бути знання з науки, варіанти розв'язання задач та ін. Завдання вчителя в тому, щоб змагання не переросло у суперництво за нагороду, одержання високих балів, що може призвести до ворожнечі між учнями. Використання елементів цікавості, ігор, змагання вимагає почуття міри, щоб допомагати учням оволодівати змістом професійної підготовки, не замінювати навчання розважанням [1].

Проводячи під час позанавчальної діяльності конкурси з технології швейного виробництва «Брейн-ринг», «Кращий за професією», ми переконалися у доцільності використання цих методів у навчальному процесі. Учні із захопленням беруть участь у конкурсі, заздалегідь до нього готуються, напружують сили, тренують розум.

Стимулює активність особистості й створення у навчанні *ситуації вибору*. Дидактичний вибір передбачає активні інтелектуальні й вольові дії суб'єкта (аналіз, співставлення, прийняття рішення тощо), спрямовані на визначення переваг однієї з альтернатив у змісті навчального матеріалу, формах і методах організації навчально-пізнавальної діяльності, характері самостійної діяльності та інших, з урахуванням своїх потреб, цілей, інтересів, можливостей (інтелектуальних, самореалізації тощо), особистої значущості для передбачення наслідків прийнятого рішення [3].

Вибір допомагає учневі відчути й усвідомити свої нахили, повірити у свої сили, пережити радість успіху. Тому в навчанні ми створювали певні ситуації, тобто умови, які спонукали суб'єкта до виявлення своєї активності через надання переваги альтернативам, що вимагає мислення, тому що учень має варіанти, котрі необхідно проаналізувати і вибрати єдиний. Отже, учень має прийняти рішення. Значення вибору і в тому, що учень має можливість робити помилки і вчитися на їх наслідках. При цьому незадоволення кінцевим результатом спрямовано не на вчителя, а на самого учня.

Одночасно, коли учневі ми пропонуємо вибір, він відчуває віру в свої здібності, у здатність діяти самостійно, що сприяє вихованню адекватної самооцінки, встановленню

взаємопорозуміння між тим, хто навчає, і тим, хто навчається. Формуванню активності сприяє *створення ситуацій успіху* індивіда у навчальній діяльності. В. Сухомлинський неодноразово висловлював думку про те, що кожна дитина по-своєму талановита. Тільки вона цього не знає, і не кожний викладач це знає. Тому в дитині необхідно віднайти «родзинку». Безграмотний може виявляти великий інтерес до навчання в училищі, працювати краще за всіх у швейній майстерні. Найстрашніше, якщо учень буде думати, що він поганий. Необхідно знайти вид діяльності, в якій він буде фахівцем, створювати навколо нього певне середовище і, спираючись на позитивне, розвивати особистість учня [4].

Оптимальні умови для реалізації вказаних напрямів формування активності учнів у їх навчально-пізнавальній діяльності виникають у процесі організації проблемного навчання.

Розумовий розвиток дітей залежить головним чином від особливостей навчання. І якщо у процесі вивчення професійно-спрямованих дисциплін не приділяти увагу розвитку особистих якостей учнів, то вони, в належній мірі, самі собою не сформуються. Як відзначив у своїх працях Д. Тхоржевський: «Щоб навчити учнів учитися, потрібна цілеспрямована, правильно організована діяльність викладача. Звичайно, це не означає, що в навчальну програму слід вводити спеціальні предмети, завданням яких було б навчити дітей учитися. Це завдання треба розв'язувати в процесі вивчення основ наук» [4, с. 82].

Уміння творчо використовувати здобуті знання є зараз соціальною цінністю, оскільки допомагає учневі виконувати суспільні й професійні функції, дозволяє швидко адаптуватися в нових економічних умовах, сприяє швидкому переходу від одного виду діяльності до іншого. Справді процеси навчання й пізнання мають багато спільного. Як і при науковому пізнанні, так і під час навчання, учень вступає у контакт з об'єктами пізнання і вивчення, використовує широкі можливості мислення, потрапляє у ситуації утруднень. Щоб вийти з цих ситуацій, необхідні пошуки шляхів розв'язання проблем. Отже, у навчальному процесі необхідно створювати умови, які сприяють формуванню активності суб'єкта, тобто допомагати кожному учневі максимально використовувати свої розумові здібності. Для цього необхідна адекватна вимозі форма організації навчальної діяльності, яка сприяла б активній самостійній роботі учнів.

Проблемність базується на протиріччях, що виникають у процесі вивчення навколишніх предметів, явищ і т.д. Помітити такі протиріччя у навчальному матеріалі учень не може. Адже сутність пізнавального протиріччя полягає у неможливості за допомогою тих знань, способів діяльності, що має учень, розв'язати суперечності, які виникли. Учні необхідно допомогти. І найкращим засобом для цього служить завдання, яке викликає в учнів теоретичне або практичне утруднення, пов'язане з певним протиріччям. «Процес навчання, який моделює у своїх суттєвих рисах процес продуктивного мислення і спрямований на відкриття учнями нових знань і способів дій, називають проблемним» [2, с. 83].

Проблемне навчання дозволяє максимально наблизити процес навчання учнів до процесу пізнання. В умовах проблемного навчання ми організовували пізнавальну діяльність учнів так, щоб вони самі, як учені, включалися у самостійну роботу, спрямовану на здобуття знань, бо ні спостереження учнями за цим процесом, ні розповіді про нього не навчать самостійно працювати, творчо мислити. У процесі проблемного навчання ми ставили перед учнями проблемні завдання, які вони усвідомлювали, сприймали і розв'язували під час спільної навчальної діяльності. При цьому нами була дотримана чітко визначена послідовність: постановка проблемного завдання, організація проблемної ситуації, формулювання проблеми, розв'язання її, перевірка здобутих результатів, узагальнення, систематизація і закріплення їх.

Навчальна проблема викликає певний психічний стан учня, який сприяє її розв'язанню. Причому невідоме з відомим у навчальній проблемі пов'язані так, що у

процесі її розв'язання учень має «відкрити для себе» нові знання або способи дії, які невидимою ниткою пов'язані з відомим і легко приєднуються до існуючої в учня системи знань [3].

Ядром проблемного навчання є *проблемні ситуації*, в яких учень зіштовхується з невідомим у системі відомого. У різних видах діяльності індивід зіштовхується з такими завданнями, котрі одразу не може розв'язати, хоч певні фактори викликають пізнавальну потребу. Така ситуація викликає здивування і потребу знайти вихід з цього стану, щоб задовольнити свою допитливість, що вимагає взаємодії суб'єкта з об'єктом, який необхідно пізнати, внаслідок чого виявляються пізнавальні суперечності [4].

Отже, проблемна ситуація – це психологічний стан учня, який виникає під час сприйняття умови проблемного завдання і спрямовує його на пошукову діяльність. Основою для виникнення проблемних ситуацій у навчанні є суперечності, які містить у собі сам процес пізнання – між поставленими в навчанні завданнями і наявним рівнем знань, умінь, розумового розвитку учня. Володіючи певною інформацією, знаннями, учні усвідомлюють недостатність їх у ситуації утруднення і прагнуть поповнити знання, оволодіти необхідними способами діяльності для розв'язання протиріччя у кожному конкретному випадку.

Важливим етапом проблемного навчання є розв'язання навчальної проблеми, що включає в себе низку етапів: складання плану розв'язання проблеми; висунення припущення й обговорення гіпотези; доведення гіпотези; перевірка результатів розв'язання проблеми; узагальнення нових знань і способів дії. Умовами успішної організації проблемного навчання є:

1. Підготовка вчителя, яка вимагає ґрунтовного знання свого предмета, нових наукових концепцій, підходів; високого рівня освіченості; уміння контактувати з дітьми, а також володіння методикою проблемного навчання. Від характеру діяльності викладача і групи й визначаються способи та прийоми створення проблемних ситуацій і рівень розв'язання проблем.

2. Підготовленість учнів: позитивні мотиви навчання, ступінь володіння прийомами розумової діяльності, знання фактичного програмного матеріалу.

3. Науково-методична забезпеченість процесу навчання для створення проблемних ситуацій.

Отже, значення проблемного навчання – допомагає підвищенню в учнів пізнавального інтересу до навчання, вчить їх мислити діалектично, робить істину доказовою, а знання – усвідомленими, формує активну, творчо думаючу особистість, тобто воно відповідає сучасним вимогам психології та педагогіки навчання і розвитку учнів, оскільки сприяє формуванню активності та самоактивності як риси особистості учня. Активність виникає саме тоді, коли з'являється необхідність, що спонукає учня до самостійності [6].

Праці багатьох психологів дозволяють зробити єдиний висновок, що найсприятливіші умови для творчого мислення складаються тоді, коли учень стикається з протиріччями, які він не в змозі пояснити на основі наявних знань і досвіду, коли перед нею виникає проблема, яку необхідно розв'язати. Ця проблема, якщо вона зацікавила учня і та прагне її розв'язати, переборюється напруженою роботою мислення, широким польотом думок, активними пошуками виходу з ситуації. Дитина стає дієвою, вона будь-що намагається розв'язати поставлену проблему і докладає до цього максимум зусиль. Зіставляючи наявні знання з новими обставинами, вона тим самим прагне зрозуміти причини і суть нових фактів і явищ, пояснити протиріччя.

«Отже, проблемні ситуації в процесі навчання виникають, коли учні стикаються з суперечливими факторами, закладеними в предметах і явищах природи, або з невідповідністю між відомими знаннями чи способами дії і невідомими, тобто тими, які потрібно здобути в процесі пізнання» [4, с. 92].

Зокрема, проблемні ситуації нами використовуються на уроках технології під час

вивчення «Технології виготовлення швейних виробів» на основі суперечностей і невідповідностей, серед яких можна виділити такі:

1. *Проблемні ситуації, коли проявляється невідповідність між наявними знаннями та способами дії за новими вимогами.* Учні, вивчають способи обробки низу виробу думають, що ці способи можна застосувати у будь-якому випадку. Ми даємо учням практичне завдання знайти кращий спосіб обробки низу спідниці з сукна – товстого матеріалу. Спершу учні не помічають складності цього завдання. Та коли починають його обговорення, з'являються труднощі, що створюють проблемну ситуацію. Зважаючи на товщину тканини зріз не можна обробити потайним окантувальним швом, швом у підгин, тасьмою, оскільки ці способи не задовільняють естетичних вимог до виробу, оскільки утворюються значні потовщення низу виробу. Виникла невідповідність між відомими і невідомими (новими) способами дії. В існуванні способу дії учні не сумніваються, вони з досвіду знають, що таку тканину можна обробити. Постає питання: «Як це зробити?» Ми спрямовуємо творчі пошуки учнів так, що у результаті вони вирішують цю проблему: низ спідниці із товстого матеріалу слід підшити хрестоподібним швом.

2. *Випадки, коли учні стикаються з ситуацією, в якій з різноманітних знань чи способів дії потрібно вибрати необхідні.* Ознайомивши учнів із факторами, що впливають на вибір моделі виробу (колір тканини, малюнок, зорові ілюзії тощо), ми ставимо перед учнями завдання: «Підібрати модель сукні для повної фігури з низьким зростом». В учнів є багато чинників, від яких вони можуть відштовхнутися, але з усього наявного багажу знань їм необхідно вибрати лише ті конкретні знання, що забезпечать розв'язання проблемної ситуації. Після тривалих пошуків учні запропонують вирішення цього питання. Для даної фігури сукня має бути прямою, трішки розширеною до низу, з виточками спереду і ззаду; тканина однотонна або в рідку вертикальну смужку.

3. *Проблемні ситуації, коли йде пошук шляхів використання наявних знань і способів дії у принципово нових умовах.* У процесі навчання виникає багато проблемних ситуацій, для розв'язання яких потрібно використати саме ті, а не інші теоретичні знання. Так, навчившись будувати викрійку основи блузи учні знають, де потрібно розміщувати виточки. Ми даємо їм запитання: «В якому місці розміщують нагрудну виточку, щоб врахувати особливості фігури, наприклад, малий або великий розмір грудей?» Учні знають, що під час виготовлення одягу враховуються індивідуальні форми фігури. Та попри це їм відомо, що виточки будують за встановленим зразком. Перед учнями постає проблема: як же виконати це завдання? Помітивши утруднення, ми підводимо учнів до думки, що необхідно змінити місце розміщення виточки.

4. *Проблемні ситуації, коли наявне протиріччя між теоретично можливим шляхом розв'язання задачі та його практичною нездійсненністю або недоцільністю.* Під час вивчення обробки спідниць різних форм ми ставимо перед учнями таке запитання: «Чому при виготовленні конічних спідниць не бажано використовувати ворсові тканини або з одностороннім напрямом малюка?» Учнім здається цілком можливим виготовлення конічних спідниць із будь-якої тканини. Проте після нашої розповіді про властивості ворсових тканин та способи їх розкроювання, учні починають розуміти, що використання ворсових тканин та з одностороннім напрямком малюнку веде до великих відходів тканини при розкроюванні.

5. *Проблемні ситуації, коли виникають утруднення під впливом «психологічного бар'єру» і попереднього досвіду.* Конфліктний характер мають проблемні ситуації, які виникають на основі протиріччя між науковими знаннями і життєвим досвідом учнів. З досвіду учні знають, що електрична праска має терморегулятор з позначенням шовк, вовна, бавовна, льон, який під час прасування треба ставити у відповідне положення. На запитання: «Для чого це роблять?», – учні відповідають: «Щоб не перегріти праску». А чому ж тоді є кілька положень регулятора? Це питання створює труднощі, і його можна використати для створення проблемної ситуації при вивченні теми: «Технологія обробки тканин із різним хімічним складом». Оскільки учням ще не відомі властивості тканин, а

саме те, що температура плавлення волокон різноманітного походження різна, і через те на прасці використовується терморегулятор, який відповідає кожному із видів волокон [3].

6. *Проблемні ситуації, коли проявляється невідповідність між створеним образом дії та практичним її виконанням.* Не можна із нашого пояснення чи інструкції зрозуміти розподіл зусилля ноги на електричний привід промислової швейної машини 1022 ОЗЛМ класу, цю операцію можна досягнути лише безпосереднім виконанням. На основі приведеного вище прикладу можна стверджувати, що будь-яка нова ідея для учня є пізнавальним завданням.

7. *Випадки, коли наявні протиріччя суджень.* У технології виготовлення швейних виробів проблемні ситуації, в основі яких лежить протиріччя суджень, найчастіше виникають в процесі розробки технологічних процесів, коли стикаються судження «можливо-неможливо», «раціонально- нерационально», «впливає на процес позитивно чи негативно». Проблемні ситуації такого типу відіграють важливу роль у формуванні активної розумової діяльності учнів. Ми запропонувати учням таку задачу: розрахувати витрати тканини на виготовлення спідниці «напівсонце», коли дано $От = 70$ см, $Дв = 70$ см, ширина тканини 140 см. Чи доцільно виготовляти такий фасон спідниці при даній ширині тканини? Учні провели розкладку викрійки на умовній тканині. І підрахували, що для виготовлення спідниці при такій ширині тканини необхідно дві довжини спідниці. Недоцільно виготовляти такий фасон спідниці при даній ширині тканини, оскільки утворюються великі випадки тканини. Рекомендована ширина тканини до 1 м.

Отже, одним з основних недоліків організації контролю навчально-пізнавальної діяльності учнів є переважання традиційних запитань. Щоб з'ясувати, як учні ставляться до проведення перевірки знань викладачами нашого ліцею, ми запропонували відповісти на запитання анкети на тему «Я відповідаю на запитання». Ми виявили, що 58 % учнів мають бажання відповідати на цікаві запитання, відповідей на які не має у підручнику, 14 % учнів віддають перевагу запитанням на відтворення вивченого матеріалу, 28 % учнів вважають, що цікаво відповідати на будь-які запитання, якщо добре знаєш матеріал. З них 84 % учнів виявили бажання змінити традиційний спосіб повторення вивченого матеріалу на міні-вікторини, конкурси, ігри-завдання, цікаві запитання, що свідчить про те, що учні прагнуть позитивних змін у проведенні уроку, які дозволили б їм виявити кмітливість, знання та вміння. А це ще раз доводить, що один із головних недоліків традиційної перевірки знань – це те, що вона в більшій мірі сприяє розвитку пам'яті, а не мислення учня, не дає об'єктивної інформації про глибину, усвідомленість, гнучкість знань. Вона дозволяє виявити лише поверхневий пласт знань, які мов би вже підготовлені для видачі з лабораторії думки. Самі ж якості розумової праці учня, його успіхи у розвитку спостережливості, мислення, уявлення таке опитування в більшості випадків виявити неспроможне.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз стану професійного навчання в ліцеї показав, що результати навчання учнів, рівень активності їхньої навчально-пізнавальної діяльності і самостійності, творчих здібностей в значній мірі не відповідають запитам суспільства. Стан досліджуваної проблеми дозволив констатувати, що активна навчальна діяльність учнів досягається шляхом поєднання змісту навчального предмета та використанням проблемного навчання.

Використання на уроках технологій проблемного навчання сприяє розвитку пізнавальної активності учнів, їх повноцінній участі у навчальному процесі і логічного мислення, тренує пам'ять і виробляє наполегливість, привчає вдумливо опрацьовувати навчальну та довідкову літературу, дозволяє поглиблювати знання і формувати їх політехнічний світогляд. Уроки наповнюються змістом, стають насиченими та цікавими. Ми вважаємо, що не можна відмовлятися від традиційних методів навчання, але доцільно поєднувати їх із проблемним навчанням.

Розглянуті в статті питання не претендують на всебічне висвітлення проблеми. Проведене дослідження слід розглядати як один із можливих підходів до питання активізації навчальної діяльності учнів у процесі виготовлення швейних виробів на уроках технологій, а розробка аналогічного дидактичного забезпечення потребує подальшого опрацювання.

Література:

1. Гуревич Р. С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: [монографія] / Р. С. Гуревич – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 410с.
2. Лозова В. І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів / В. І. Лозова / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – 2-е вид. доп. – Харків: «ОВС», 2000. – 164 с.
3. Туранова А.Т. та ін. Основи швейного виробництва: Навч. посібник для учнів ПТУ / А. Т. Туранова, В. В. Ісаєв, О. В. Рейнова. – К.: Освіта, 1992. – 144 с.
4. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання / Дмитро Олександрович Тхоржевський: 4-е вид., перероб., доповн. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2000. – Ч.2. Загальні засади трудового навчання. – 186 с.

У статті здійснено аналіз підготовки учнів у професійному ліцеї з професії «Швачка» до професійної діяльності. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що використання елементів проблемного навчання сприяє розвитку пізнавальної активності у процесі вивчення «Технології швейного виробництва».

Ключові слова: *пізнавальна активність, проблемне навчання, проблемні ситуації.*

В статті проведено аналіз підготовки учасників в професійному ліцеї по професії «Швея» в професійній діяльності. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що використання елементів проблемного навчання сприяє розвитку пізнавальної активності в процесі вивчення «Технології швейного виробництва».

Ключевые слова: *познавательная активность, проблемное обучение, проблемные ситуации.*

The article analyzes the training of students in vocational high schools of the profession «Seamstress» to the occupation. This study gives reason to believe that the use of elements of problem-based learning promotes cognitive activity in the study of garment production technology.

Keywords: *cognitive activity, problem-solving, problem situations.*